

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. D. Magistri Petri Lombardi Novariensis Episcopi
Parisiensis. Sententiarvm Libri IV. quibus vniuersæ
Theologiæ summa continetur**

Petrus <Lombardus>

Mogvntiæ, 1632

Quod Deus est vbiq[ue] sine locali modo. O. P. Q

urn:nbn:de:hbz:466:1-38829

brofius distantiam ostendens inter spiritum in-
creatum, & spiritum creatum, dicit Seraphin de
loco ad locum transire, inquit ita in lib. de Trin.
Dixit Esaias, quia missus est ad me vnus de Sera-
phin. Et spiritus quidem sanctus dicitur missus,
sed Seraphin ad vnũ, spiritus vero ad omnes. Sera-
phin mittitur in ministerio, spiritus operatur my-
sterium, Seraphin de loco ad locum transit: nõ enim
cõplet oĩa, sed ipse repletur à spiritu. Hic aperte
ostenditur quod angeli quodãmodo locales sunt.
*Cum repetitione superiorum confirmat autoritatibus Deum
esse vbique sine locali motu.* O

Fateamur itaque diuinam naturam pro im-
mensitate sui nusquam deesse, eamq; solam om-
nino illocalem, & omnino incircumscriptibilem
nullo concludi loco, sed à fine vsque ad finem at-
tingere nõ tamẽ spatiofa magnitudine, nec locali
motu, sed immensitate a: que immobilitate suã
essetie. Vnde Aug. ad Dardanum ait, Nõ quali spa-
tiosa magnitudine opinemur Deum per cuncta
diffundi, sicut fumus aut lux ista diffunditur, sed
potius sicut in duobus sapientibus quorum alter altero
corpore grandior est, sed sapientior non est: vnã
sapientia est, nec est in maiore maior, nec in mino-
re minor, nec minor in vno quã in duobus, ita Deus
sine labore reges & continet mundum, in celo totus
est, in terra totus, & in vtroq; totus, & nullo con-
tinentus loco, sed in seipso vbique totus. Idẽ quoq; su-
per Psalmum, ait: Ad verbum Dei pertinet non es-
se in parte, sed vbique esse per seipsum. hæc enim est
sapientia Dei, quæ attingit à fine vsq; ad finem for-
titer, nõ tamẽ motu locali, sed immobilitate sui:
veluti si moles aliqua saxea impleat aliquẽ locum,
dicitur qd attingit à fine illius loci vsq; ad finẽ, cum
tamen alterum nõ deserat alterum occupado. nõ
ergo habet motum localem verbum illud, & sapien-
tia illa solida est & vbique. Ex prædictis innotescit,
P quod

*Ambr 20. 2.
libr. de spi-
ritu sancto
primo Cap.
10. in princ.
Esaiã. 6. c.*

*Tom. 2. epi.
37. non lon-
ge à princ.*

*ibidẽ in fe-
rius.*

*Ad versum
4. Psal. 147.
Super illud
velociter
currit sermo
eius. In to-
mo 8.*

quod Deus est ita vbiq̄ue per essentiam, quod nec
spatioſa magnitudine diffunditur, nec vno deſer-
to loco alium occupat, quia localem motum non
habet. Ideo q̄ Aug. volens præſcindere à Dei puri-
tate omnem localem motum, & localem circum-
ſcriptionem, potius dicit omnia eſſe in illo quam
ipſum eſſe alicubi, nec tamen ipſum eſſe locum
qui non eſt in loco, in lib. 83. quaſt. ita inquit
Deus non alicubi eſt: quod alicubi eſt, continetur
loco: quod cōtinetur loco corpus eſt. De⁹ aut̄ non
eſt corpus: nō ergo alicubi eſt, & tamē quia eſt, &
in loco non eſt, in illo ſunt potius omnia quam il-
le alicubi: nec tamē ita in illo, vt ipſe ſit locus. Lo-
cus enim in ſpatio eſt, q̄ longitudine & latitudine,
& altitudine corporis occupatur: nec De⁹ tale ali-
quid eſt: & omnia ergo in ipſo ſunt, & locus non
eſt, nec in loco eſt: locus tamē Dei, ſed improprie
dicitur tēplū Dei, q̄ ei præſens ſit, nō q̄ eo conti-
neatur. Id aut̄ nihil melius quam anima mundi
intelligitur. Ecce hic dicit Deam non eſſe in loco
ſed intelligēdū eſt Deū nō eſſe in loco localiter, ſed
quia nec circūſcriptionē nec localem motū habet.

*Oppoſitio, qua videtur probari quod Deus
mutetur loco.*

Ad hoc autem ſolet opponi ſic: quotidie ſunt
creaturæ quæ ante non erant, & in eis De⁹ eſt cum
ante non eſſet in eis: eſt ergo vbi ante non erat,
ideoq; mutabilis eſſe videtur. Sed licet quotidie in-
cipiat eſſe in creaturis, in quibus ante non erat,
quia illæ non erant: hoc tamen ſine ſui muta-
tione, qualiter in mūdo capit eſſe quē fecit, tamē
ſine ſui mutabilitate & ſimiliter deſinit eſſe in
quibus ante erat ſine ſui mutatione: nec tamen ip-
ſe deſerit locum, ſed locus deſinit eſſe.

*Epilogus, vbi exponitur quare in prædictam venerit
diſceptationem.*

Jam ſufficiēter demonſtratū eſſe videtur, quo-
modo

*In tom. 4.
quaſt. 20. in
principio.*

mod
nibus
ſufce
qua
nim
mus
pter
rentu
ceret
præm
HIC

N
to
entia
tam
b
pient
bus &
etiā d
quaſt
preſc
vel pr
cauſa
medi
Deus
Deus
ea no
ipſa p
eueni
re, cu
ſcita
entia
venit
eorum
ſcient

modo omnia dicantur esse in Deo, & Deus in omnibus, quam disceptationem quasi incidenter suscepimus, quia id videbatur postulare res circa quam noster versabatur sermo, differebamus enim de scientiâ sine sapientia Dei: & cum dicemus Deum scire omnia, quæsitum est vtrum propter cognitionem quam de omnibus habet, dicerentur omnia esse in Deo, an alia ratione hoc diceret scriptura. Huius ergo quæstionis occasio in præmissam nos deduxit disputationem.

Epilogus.

HIC REDIT AD PROPOSITUM, REPETENS SUPERIUS DICTA UT ADDAT ALIA.

D I S T I N C T. XXXVIII. A

Nunc ergo ad propositum reuertentes cœp-
to insistamus. Suprà dictum est, quod præsci-
entia Dei futurorum tantum est, sed omnium,
tam bonorum, quam malorum. Scientiâ. vel sa-
pientiâ nō modo de futuris, sed etiâ de presenti-
bus & futuris: nec tantum de temporalibus, sed
etiâ de æternis, quia seipsum nouit De⁹. Hic oritur
quæstio nō dissimulanda, vtrum sc. il. scientia vel
præscientia sit causa rerū, an res sint causæ scientiæ
vel præscientiæ Dei. Videtur enim præscientia Dei
causa esse eorū quæ ei subsunt, ac necessitatē eue-
niendi eis facere: quia nec aliqua futura fuissent, nisi
Deus ea præscisset, non possunt non euenire, cum
Deus ea præsciuerit. Si autem impossibile est
ea non euenire, quia præscita sunt: videtur ergo
ipsa præscientia, quæ præscita sunt, eis esse causa
eueniendi. Impossibile est autem ea non eueni-
re, cum præscita sint: quia si nō euenirent cū præ-
scita sint, falleretur Dei præscientia. At Dei præsci-
entia falli nō potest. Impossibile est ergo ea nō e-
uenire, cū præscita sint. Sic ergo præscientia causa
eorum esse videtur quæ præscita sunt. Hoc idē & de
scientia dicitur, scilicet quod quia De⁹ aliqua no-
uerit;

*De modis
diuina sciē-
tia vel cog-
nitionis.*

*Quare sciē-
tia vel præ-
scientia vi-
detur causa
rerum.*

